

Stanovisko České odborné společnosti aplikované behaviorální analýzy k výročkům PhDr. Romany Straussově o využití aplikované behaviorální analýzy u dětí s autismem

Česká odborná společnost aplikované behaviorální analýzy (ČSABA) považuje za nutné reagovat na nepravdivé výroky, které byly PhDr. Romanou Straussovou prezentovány ve vztahu k využití aplikované behaviorální analýzy (ABA) u dětí s poruchou autistického spektra (PAS) v rámci Kulatého stolu "Autismus bez bariér: Systémové změny v diagnostice, školství a podpoře osob s PAS v České republice, který proběhl dne 8. dubna 2026 v Poslanecké sněmovně PČR.

PhDr. Romana Straussová při svém vystoupení mimo jiné uvedla, že ABA byla vyškrtuta z doporučených postupů Americké lékařské asociace, že je ABA účinná pouze při rozsahu šesti hodin denně, a že způsobuje posttraumatickou stresovou poruchu. **Jde o zavádějící a odborně nepodložená tvrzení.**

Shrnutí hlavních odborných závěrů k vyjádřením PhDr. Romany Straussově

Nepravdivé tvrzení PhDr. Straussově	Odborný stav věci
„ABA funguje jen při 6 hodinách denně.“	Ne. Současné standardy zdůrazňují individualizaci intenzity; neexistuje univerzální minimální hranice šesti ani jiného počtu hodin denně.
„ABA byla vyškrtuta z doporučených postupů.“	Ne. Americká lékařská asociace (AMA) doporučené postupy rozšířila na „praxi založenou na důkazech“, v níž je ABA zahrnuta. Další renomované odborné organizace, např. Americká pediatrická akademie (AAP) a Americké centrum pro prevenci a kontrolu nemocí (CDC) také uvádějí ABA jako doporučenou intervenci u PAS a opírají ji o robustní evidenční základnu.
„ABA způsobuje posttraumatickou stresovou poruchu (PTSD).“	Ne. Tvrzení o kauzální souvislosti není podloženo spolehlivými daty; odborná literatura upozorňuje na vážné metodologické nedostatky těchto tvrzení.

1. Není pravda, že ABA je účinná pouze při 6 hodinách denně.

Tvrzení, že ABA funguje pouze při rozsahu šesti hodin denně, je odborně nepodložené. Současné standardy nerozlišují účinnost podle pevné denní hranice, ale podle cíle intervence, potřeb dítěte a rodinné situace. V českém prostředí je běžné, že ABA

intervence prováděné odborníkem probíhají 1 až 2x týdně po dobu 1 až 3 hodin. Do celkového počtu hodin intervence se dále započítává i podpora proškoleného rodiče a dalších pečujících v domácím prostředí. Behaviorální intervence tak mohou být dostupné široké skupině osob s PAS.

Zdroje: [Haraguchi et al. \(2020\)](#); [Lotfizadeh et al. \(2020\)](#); [Tan et al. \(2025\)](#)

2. Není pravda, že ABA byla vyškrtnuta z doporučení Americké lékařské asociace.

Nepravdivé je i tvrzení, že ABA byla v roce 2023 vyškrtnuta z doporučení Americké lékařské asociace (AMA). Dokument pouze rozšiřuje terminologii z ABA na obecnější „praxi založenou na důkazech“ a nahrazuje pojem „autismus“ pojmem „neurodiverzita“. Tyto změny přijaté AMA v roce 2023 jsou pozitivní, pokrokové a nadále podporují ABA a další postupy založené na důkazech v oblasti autismu. Intervence založené na ABA jsou doporučovány též Americkou pediatrikou akademií (AAP) nebo Americkým centrem pro prevenci a kontrolu nemocí (CDC).

Zdroje: [AMA Reference Committee G \(2023\)](#); [CDC \(2024\)](#); [AAP \(2024\)](#)

3. Tvrzení o „29 studiích a metaanalýzách“ a „46 % PTSD“ je nepravdivé.

Nepravdivé je také tvrzení, že 29 studií a metaanalýz prokazuje přítomnost PTSD až u 46 % osob, kterým byla poskytována ABA intervence. Údaj 46 % nepochází z 29 studií ani z metaanalýzy, ale z jediné online dotazníkové studie z roku 2018 (Kupferstein, 2018), založené na sebehodnocení respondentů. Stejně důležité je, že tato jediná studie neprokazuje, že ABA způsobuje PTSD. Kritická odborná analýza Leaf a kol. (2018), upozornila na zásadní metodologické a koncepční vady, včetně použití nevalidovaného dotazníku a návodných otázek, neověření diagnózy respondentů a nejasného popisu intervencí. V prosinci 2025 navíc vydavatel časopisu *Advances in Autism* k původní studii Kupfersteinové publikoval dodatek s tím, že mohlo dojít k pochybení ve výzkumných standardech. Otázku případných negativních zkušeností s jakoukoli intervencí je třeba řešit citlivě a bez zlehčování, nikoli však tvrdit, že existuje soubor 29 studií a metaanalýz, který by kauzální vztah mezi ABA a PTSD prokázal.

Zdroje: [Quinton et al. \(2024\)](#); [Leaf et al. \(2018\)](#); [Expression of Concern \(2025/2026\)](#)

4. Aplikovaná behaviorální analýza (ABA) a Včasná intenzivní behaviorální intervence (EIBI) mají doloženou účinnost.

Aplikovaná behaviorální analýza nepředstavuje jednu rigidní techniku, ale soubor postupů založených na vědě o učení a chování. U batolat a předškolních dětí s podezřením na PAS je využíváno ABA při poskytování tzv. včasné intenzivní behaviorální intervence (Early intensive behavior intervention – ABA/EIBI).

CDC v roce 2024 publikovala závěry, že behaviorální přístupy mají pro zmírnění symptomů PAS nejvíce důkazů, a jmenuje ABA jako významný behaviorální postup. Americká akademie pediatrie (AAP) ve své zprávě z roku 2024 ABA popisuje jako intervenci pro osoby s PAS zaměřenou na rozvoj komunikace, sociálních a funkčních dovedností a redukci náročného chování.

Stejným směrem míří i zpráva Národních akademií USA (The National Academies of Sciences, Engineering and Medicine) z roku 2025, která shrnuje, že pro ABA již existuje dostatek vědeckých důkazů podpořený řadou metaanalýz. Novější metaanalýza publikovaná v roce 2025 navíc popsala velkou efektivitu behaviorálních intervencí prováděných v přirozeném prostředí dítěte, tzv. ABA/NDBI intervencí pro rozvoj receptivního jazyka a střední efektivitu pro rozvoj adaptivních a kognitivních dovedností.

V neposlední řadě patří ABA mezi doporučené postupy intervence u autismu, které vydala v roce 2018 Česká psychiatrická společnost ČLS JEP.

Zdroje: [CDC \(2024\)](#); [AAP \(2024\)](#); [NASEM / NCBI \(2025\)](#); [Collins et al. \(2025\)](#); [ČLS JEP \(2018\)](#)

5. Behaviorální intervence mohou být poskytovány i rodičem nebo další pečující osobou.

Zavádějící je také představa, že efektivní ABA intervence musí být poskytovány výlučně specialistou bez aktivní role rodiny. Současná odborná literatura i klinická praxe naopak počítají s tím, že rodiče a další pečující osoby jsou po odborném zaškolení schopny implementovat behaviorální strategie v každodenních situacích dítěte.

Zdroje: [AAP \(2024\)](#); [AFIRM / UNC \(2025\)](#); [Deb et al. \(2020\)](#)

Závěr

ABA patří mezi odborně uznávané přístupy s doloženou účinností pro osoby s PAS umožňující rozvoj komunikace a dalších klíčových dovedností. Česká odborná společnost aplikované behaviorální analýzy usiluje o lepší dostupnost kvalitní, odborné a individuálně přizpůsobené péče o děti s poruchou autistického spektra a jejich rodiny. **Odmítáme proto zavádějící tvrzení PhDr. Straussové, která rodiče, odbornou veřejnost i zákonodárce uvádějí v omyl.**

Za předsednictvo ČSABA

Mgr. Kateřina Kolesárová

Mgr. Petra Hrančíková

prof. PhDr. Karel Pančocha, Ph.D.

Seznam literatury

1. American Medical Association. (2023). Report of Reference Committee G (A-23), Resolution 706 – Revision of H-185.921. <https://www.ama-assn.org/system/files/a23-refcomm-g-annotated.pdf>
2. American Academy of Pediatrics. (2024). Considerations for Prescribing / Recommending Common Supports and Services for Children on the Autism Spectrum. <https://www.aap.org/en/patient-care/autism/considerations-for-prescribing-recommending-common-supports-and-services-for-children-on-the-autism-spectrum/>
3. Centers for Disease Control and Prevention. (2024). Treatment and Intervention for Autism Spectrum Disorder. <https://www.cdc.gov/autism/treatment/index.html>
4. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2025). Keeping Pace with Autism and ABA Developments. In: The Comprehensive Autism Care Demonstration. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK619301/>
5. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2025). ABA Industry Guidelines and Standards of Care. In: The Comprehensive Autism Care Demonstration. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK619293/>
6. Collins, I. M., Halter, F., Schächinger Tenés, L. T., Lieb, R., & Meyer, A. H. (2025). A Meta-Analysis of Applied Behavior Analysis-Based Interventions to Improve Communication, Adaptive, and Cognitive Skills in Children on the Autism Spectrum. Review Journal of Autism and Developmental Disorders. <https://link.springer.com/article/10.1007/s40489-025-00506-0>
7. Sandbank, M., Bottema-Beutel, K., Crowley, S., et al. (2024). Determining Associations Between Intervention Amount and Outcomes for Young Autistic Children: A Meta-Analysis. JAMA Pediatrics. <https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2819784>
8. Haraguchi, H., Yamaguchi, H., Miyake, A., et al. (2020). One-year outcomes of low-intensity behavioral interventions among Japanese preschoolers with autism spectrum disorders: Community-based study. Research in Autism Spectrum Disorders, 76, 101556. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1750946720300465>
9. Amsbary, A., & AFIRM Team. (2025). Parent-Implemented Intervention Brief Packet (Updated 2025). University of North Carolina at Chapel Hill, Frank Porter Graham Child Development Institute. <https://afirm.fpg.unc.edu/wp-content/uploads/Parent-Implemented-Intervention-Brief-Packet-Amsbary-AFIRM-Team-Updated-2025.pdf>
10. Deb, S. S., Retzer, A., Roy, M., Acharya, R., Limbu, B., & Roy, A. (2020). The effectiveness of parent training for children with autism spectrum disorder: A systematic

review and meta-analyses. *BMC Psychiatry*, 20, 583.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7720449/>

11. Quinton, A. M. G., Ali, D., Danese, A., et al. (2024). The Assessment and Treatment of Post-traumatic Stress Disorder in Autistic People: A Systematic Review. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s40489-024-00430-9>

12. Leaf, J. B., Ross, R. K., Cihon, J. H., & Weiss, M. J. (2018). Evaluating Kupferstein's claims of the relationship of behavioral intervention to PTSS for individuals with autism. *Advances in Autism*, 4(3), 122–129.

<https://www.sciencedirect.com/org/science/article/pii/S2056386818000228>

13. Emerald Publishing. (2025/2026). Expression of concern: Evidence of increased PTSD symptoms in autistics exposed to applied behavior analysis. *Advances in Autism*, 12(1), 117. <https://www.emerald.com/aia/article/12/1/117/1320526/Expression-of-concern-Evidence-of-increased-PTSD>

14. Anders M, Uhlíková P, Doubek P. (2018) Doporučené postupy psychiatrické péče Psychiatrické společnosti ČLS JEP. In: Česká psychiatrická společnost, z.s. [online]. Dostupné na: <https://postupy-pece.psychiatrie.cz/specialni-psychiatrie/f8-detska-psychiatrie-ii-autismus/intervence-u-autismu>

15. Tan, L. W., Hosshan, H., Abd Aziz, N., & Mohd Jamil, M. R. (2025). Parent-Mediated Behavioural Intervention in Children with Autism Spectrum Disorder: A Scoping Review. *International Journal of Disability, Development and Education*, 72(7), 1183–1207. <https://doi.org/10.1080/1034912X.2024.2370805>